

GRONINGE N

AFDELINGSORGAAN
NEDERLANDSE
GENEALOGISCHE
VERENIGING
AFDELING GRONINGEN
2018 JAARGANG 25

www.ngv.nl/wwwGRN/

GroninGEN

wordt uitgegeven door de **NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging)** afdeling **Groningen** en verschijnt drie keer per jaar.

Abonnementen

GroninGEN wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV-afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren via een bijkomend of gezinslidmaatschap van de afd. Groningen à € 11,00 per jaar, aan te vragen bij de landelijke ledenadministratie NGV, Postbus 50, 3980 CB te Bunnik.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen door overschrijving van € 10,00 op rekening NL38 INGB 0005 5630 62 t.n.v. NGV-afdeling Groningen te Ten Boer, onder vermelding van "Nieuw abonnement GroninGEN".

Oude nummers

Losse nummers 2014 t/m 2018 kosten € 4,00 en volledige jaargangen € 10,00, inclusief porto.

Losse nummers eerdere jaren kosten € 1,00 per stuk en € 2,00 per jaargang, exclusief porto. Te bestellen door overschrijving op de hiervoor genoemde bankrekening o.v.v. de gewenste nummers of jaargang(en).

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen krijgen een auteursexemplaar.

Meerdere exemplaren te verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Voor **spelregels**, **verantwoordelijkheden** en **advertentiemogelijkheden**: informeer bij de redactie.

Website afdeling Groningen: <https://www.ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen>

Voorwoord

Teijo Doornkamp, Peize
Redacteur GroninGEN

Wie zegt er dat de NGV een ingezakte organisatie is waar nooit wat gebeurt? Ik ben het levende bewijs dat je snel carrière kunt maken binnen de NGV. In mei 2017 ben ik verkozen om het bestuur van de NGV Groningen te versterken, nu ben ik ook redacteur van een afdelingsorgaan met ca. 600 abonnees. En het landelijke bestuur lonkt.

Nee, alle gekheid op een stokje, de afgelopen twee jaren hebben een zware wissel getrokken op de vrijwilligers van de afdeling Groningen. Het werd tijd dat ik als representant van een jongere generatie een bijdrage ging leveren. De vaak al jaren functionerende vrijwilligers hebben inmiddels afscheid genomen, deels om gezondheidsredenen, deels omdat ze het eigenlijk wel welletjes vonden. Henk Hartog, Tobias Wagenaar, Johan Waterborg, Bert Kranenburg en Aart Buurma, dank wat jullie voor GroninGEN en zijn voorgangers hebben gedaan.

Klaas Bijsterveld en ik vormen sinds het vorige nummer de nieuwe redactie. En omdat wij nieuw in functie zijn en de overdracht noodgedwongen nogal bruusk heeft plaatsgevonden, ging er bij ons eerste nummer het een en ander fout: de omslag van vorig jaar gebruikt, verkeerde adressen gebruikt, artikelen die in mailboxen waren blijven hangen. We denken dat we de zaak nu op orde hebben en dat we alle kopij die ooit aan de redactie is verstuurd weer beschikbaar hebben. Mocht u echter een artikel hebben ingeleverd en u twijfelt of wij het kennen, stuurt u ons dan een berichtje?

We hebben een aantal veelschrijvers, die de redactie hebben gezegend met een gezonde voorraad kopij. We willen daarnaast graag dat GroninGEN een blad is vóór ons allemaal en ook dóór ons allemaal. We zijn er dan ook blij mee dat we u de artikelen van een groot aantal auteurs in dit nummer kunnen aanbieden, waaronder van schrijvers die voor het eerst een artikel publiceren. De redactie moedigt u bij deze aan ook een artikel in te leveren. We helpen u graag met raad en daad om er een mooi en compleet verhaal van te maken.

Digitaal toezenden GroninGEN

In de vorige nummers van GroninGEN hebben wij de mogelijkheid genoemd om GroninGEN digitaal te ontvangen. Verscheidene mensen hebben zich aangemeld. Hartelijk bedankt. Desondanks willen wij u deze mogelijkheid nog eens onder uw aandacht brengen. Zendt u

daartoe een email met uw naam, lidnummer en natuurlijk het te ontvangen emailadres naar redactie@ groningen.ngv.nl. Indien uw emailadres wijzigt moet u dat ook aan ons doorgeven zodat wij het kunnen aanpassen. Dat is uw enige verplichting in deze. Uw aanmelding ontvangen we graag. De personen waarvan wij de aanmelding in 2018 ontvangen, zullen dan vanaf 2019 GroninGEN digitaal ontvangen. Voor de voordelen die het u en de Afdeling brengt verwijzen wij u allen graag naar een vorig nummer van GroninGEN.

Namens Bestuur en Redactie,
Klaas Bijsterveld

Afdelingsprogramma

Alle bijeenkomsten vinden normaal gesproken plaats in de Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen, in het verlengde van het Hoofdstation tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediëp: vijf minuten lopen vanaf bus – en NS-station. Toegang is gratis. Zaal open vanaf een half uur voor aanvang van de bijeenkomst.

Het lezingenprogramma van NGV afdeling Groningen, Stad&Lande en RHC Groninger Archieven voor het najaar 2018 was bij het ter perse gaan van dit nummer nog niet bekend. Voor informatie over de data en inhoud van de lezingen, hou de websites van de organiserende verenigingen en instellingen in de gaten.

Bestuur en Beleid

Henk Boels, Ten Boer
Afdelingsafgevaardigde NGV afdeling Groningen

Verslag Algemene Vergadering (AV) 12 mei 2018 te Driebergen.

Gebruikelijk is dat op de voorjaarsvergadering de rekening van het voorafgaande jaar wordt besproken. In verband met de langdurige ziekte van de penningmeester en de inschakeling van een externe partij kwam de jaarrekening-2017 echter pas op 11 mei ter beschikking zonder dat de kascommissie er naar had kunnen kijken. Daarom werd voorgesteld en besloten om de behandeling van de jaarrekening-2017 te verschuiven naar de AV van het najaar 2018. Hierdoor kwam een groot deel van de agenda te vervallen.

Van de beslispunten resteerden zodoende slechts het bestuursverslag-2017 en de (her)benoeming van een paar hoofdbestuurs(HB)leden. Het verslag bevatte de gebruikelijke zaken: achteruitgang aantal leden, eerbetoon, activiteiten e.d. Geen van deze zaken gaven aanleiding tot het stellen van vragen. Aandachtspunt bij de samenstelling van het HB was nog

wel het vertrek in 2019 van de 1e secretaris; leden worden dringend verzocht om zich kandidaat te stellen voor deze van essentieel belang zijnde functie.

De rest van de agenda bestond uit een informatief gedeelte met een overzicht van de stand van zaken over de 'Privacy-verordening AVG', 'ICT-NGV', 'GensDataPro' en 'De NGV op weg'. Over de AVG meldde het HB dat men volop bezig was met het opstellen van protocollen voor een juiste uitvoering (de tekst van de power-pointpresentatie wordt nagezonden en zal door onze afdeling worden verspreid). ICT-NGV leverde bij het omzetten van de oude naar de nieuwe website toch weer veel meer problemen op dan verwacht (wat mij trouwens niet verbaasde), maar het rapporterende HB-lid bezwoer de vergadering dat alles goed zou komen en dat alles wordt overgeplaatst, ook de zaken van de afdelingen. Wat betreft GensDataPro werd duidelijk dat het HB bezig is een aantal onduidelijkheden in de contracten weg te werken en dat het resultaat aan de AV zal worden voorgelegd. Dat geldt ook voor De NGV op weg; o.a. wordt gedacht aan een vereenvoudigde organisatiestructuur.

In tegenstelling tot de vorige vergadering leverden deze agendapunten weinig discussie op; de afgevaardigden beperkten zich tot een enkele informatieve vraag en kennisneming van het gepresenteerde. Als deze zaken ter besluitvorming aan de AV worden voorgelegd, kan hoogstwaarschijnlijk meer weerwoord worden verwacht. Al met al duurde de bijeenkomst door het schrappen van het financiële agendapunt ook niet lang en kon uw afgevaardigde om 15.30u huiswaarts keren.

Genealogisch Voorstellen

I Tjeerd Scheffer

Mijn naam is Tjeerd Scheffer (64), geboren en getogen in Leiden. Van beroep ben ik topsportcoördinator van de stad Leiden en organisator van de Leiden Marathon. Ik ben getrouwd met Mok van Deelen en heb twee zoons, Bo en Sean, inmiddels 34 en 30.

Mijn vader startte in 1968 zijn zoektocht naar zijn opa, die in 1906 naar de VS was verhuisd. Met behulp van internet vond hij hem in 2002. Tenminste, zijn verhaal, want hij was natuurlijk al overleden. Mijn vader is overleden, ik ben verder gegaan met zoeken naar onze roots. Onze stamvaders komen uit Groningen. Daarom ben ik lid geworden van de NGV, afdeling Groningen.

Ik heet eigenlijk Degelenkamp en heb twee vragen...

Jacobus Degelenkamp, gedoopt op 31-3-1697 in Groningen, was getrouwd met Annigjen Scatens uit Winsum (Groningen) en woonde aan de Heerestraat in Groningen. Zij kregen de kinderen: Maria, 9-11-1718 - Johannes Schato, 14-4-1720 - Lubbertus Schatens, 11-4-1723

(onze stamvader) - Jannes, 16-11-1725, de kunstenaar - Augustinus, 15-5-1729 - Henricus, 29-6-1730 allen gedoopt te Groningen en Maria, 1-5-1735 te Roderwolde.

De eerste zoekvraag is: Al deze kinderen heetten Degelencamp, maar hebben stuk voor stuk een andere naam aangenomen. Onze stamvader ging Luberti (naar zijn schoonfamilie) heten en Jannes nam de achternaam Augustini aan (werd bekende kunstschilder). Heeft iemand enig idee waarom al deze kinderen dit hebben gedaan?

Zijn grootvader Jan Degelencamp was getrouwd met Cornelia Alberts, woonde Tussen de Beide Markten/Kremerrijpe in Groningen en is de oudste bewezen stamvader van ons. Het grote vermoeden bestaat dat Laurens Degelencamp, kapitein voor de Friese Admiraliteit in de vloot van admiralen Michiel de Ruiter en Wassenaer van Obdam, zijn vader is. Maar daar kan ik geen bewijs voor vinden. Tweede zoekvraag: wie weet er meer over deze Laurens Degelencamp?

NB. Degelencamp werd geschreven als Degelencamp, Degelkamp en Degelcamp.

II Simon Dallinga

Mijn naam is Simon Dallinga, geboren op 20 maart 1955. Al langere tijd heb ik belangstelling voor mijn familiegeschiedenis. De Dallinga's komen van oorsprong uit Dallingeweer (Nantko Claessen 1600-1667), een gehuchtje onder Termunten. Vanuit deze (boeren-) familietak heb ik veel voorouders in het Oldambt. Mijn bet-overgrootvader, die ook Simon Dallinga (1827-1921) heette, was afkomstig van Schildwolde, is in Godlinze eerst als boerenknecht neergestreken en daar getrouwd met Alida Roelfs Elema en later met Klaaszien Elema. Vanuit deze familietak heb ik ook veel voorouders in het Hogeland.

Vorig jaar ben ik gestopt met werken en ben ik, terug naar het Noorden, naar Assen verhuisd. Ik ben lid geworden van het bestuur van de afdeling NGV Groningen en vervul daarin de PR functie.

Sinds ik gestopt ben met werken ben ik me meer serieus gaan bezig houden met mijn "familieverhaal". Zo speur ik de familie af naar oude fotoboeken. Bij deze speurtocht stuitte ik tot mijn verrassing op een handgeschreven schrift van mijn opa waarin hij de geschiedenis van de familie Siertsema ('t Zandt) beschrijft van 1790 tot 1936. Ook heb ik meer dan een halve eeuw aan familie-Elema-kranten in mijn bezit die ik nog wil digitaliseren. De Bierumer Elema's hadden de gewoonte jaarlijks een reünie te houden en een krantje uit te geven met familienieuws.

Tot mijn grote verrassing heb ik zelfs een beroemde, of misschien moet ik zeggen beruchte voorouder ontdekt in de vorm van Focko Ukena. Focko Ukena (Neeremoor, ca. 1365 - 29 augustus 1437, zie Wikipedia) was een Oost-Friese hoofdeling die een belangrijke rol heeft gespeeld in de strijd tussen de Schieringers en Vetkopers in de provincies Groningen en Friesland.

Ocko II tom Brok wordt gevangen voorgeleid aan Focko Ukena na de Slag op de Wilde Ackers in 1427 (Tjarko Meyer Cramer, 1803).

Impressie DHV Symposium Genetische Genealogie

7 april 2018 in Assen

Simon Dallinga, Assen

Op 7 april werd door de Drentse Historische Vereniging (DHV) het symposium “Genetische Genealogie” georganiseerd. Het symposium begon met een lezing over wat DNA is.

Om genetische genealogie goed te begrijpen is het belangrijk om te weten dat er drie soorten DNA zijn:

1. Autosomaal DNA afkomstig van de vader en de moeder
Dit is erfelijk materiaal in iedere celkern, afkomstig uit de zaadcel van de vader en de eicel van de moeder.
2. Y-chromosoom DNA afkomstig van de vader
Alleen mannen hebben een Y-chromosoom, zonen erven dit DNA van hun vader.
3. Mitochondriaal DNA afkomstig van de moeder
Dit is erfelijk materiaal van de mitochondriën, de cellulaire energiecentrales. Kinderen erven dit DNA alleen van hun moeder, nooit van hun vader.

Koekoekskinderen, de nachtmerrie van iedere genealoog

Maarten Larmuseau is een Vlaams geneticus en bioloog en gespecialiseerd in genetische genealogie en populatiegenetica. Hij is sinds 2005 actief als wetenschappelijk onderzoeker aan de KU Leuven.

Maarten vertelde over wetenschappelijk onderzoek naar “koekoekskinderen”, de nachtmerrie van iedere genealoog. Volgens een mythe is het percentage koekoekskinderen, waarbij de juridische vader dus niet de echte vader is, groter dan 10%. Maarten heeft dit in verschillende landen en in verschillende tijdperken onderzocht, en uit het onderzoek blijkt het percentage rond 1% te liggen. In de periode 1850-1900 ligt het percentage hoger, rond de 1,5%. Dit is te wijten aan de opkomst van steden (minder sociale controle) en vaders die vaker buitenshuis werken. Het percentage is volgens Maarten onder de arbeidersklasse vroeger waarschijnlijk hoger geweest dan onder de boeren- en middenklasse van de bevolking.

Een andere mythe is de invloed van oorlogen. Veel mensen geloven stellig in de “Spaanse” karaktertrekken van personen uit de zuidelijke provincies als gevolg van de Tachtigjarige oorlog. Volgens Maarten is de invloed hiervan in werkelijkheid te verwaarlozen.

Autosomaal DNA

Het onderzoeken van autosomaal DNA is het goedkoopste. Autosomaal DNA geeft informatie over verwantschap tot zo’n 150 jaar terug. De testen die door commerciële partijen worden aangeboden werken op basis van het onderzoeken van autosomaal DNA en kosten 60-70 euro. Een reden waarom dit zo goedkoop is ligt in het feit dat de gegevens doorverkocht worden. Dit lijkt heel erg op Facebook die privacygevoelige gegevens van gebruikers doorverkoopt! Iemand die een test doet kan twee soorten informatie verwachten:

1. Geografische herkomst
Deze gegevens blijken in de praktijk onbetrouwbaar te zijn, tijdens het symposium werd hier de vloer mee aangeveegd.
2. Genetisch verwante personen

Indien de persoon dit wil kan hij de informatie ontvangen welke personen ook onderzocht zijn en nauw verwant zijn. Dit kan in de praktijk leiden tot verrassingen. Misschien is je vader niet je echte vader? Misschien is je vader een anonieme spermadonor geweest!

Y-chromosoom DNA

Het onderzoeken van Y-chromosoom DNA is duurder, maar geeft de mogelijkheid veel verder terug verwantschap vast te stellen. Een beperking is dat dit alleen kan bij mannen. Tijdens het symposium waren hierover twee voordrachten. Gilles Otten vertelde dat er in zijn stamboom twijfel was of een Duitse geesteszieke vader, die was opgenomen in een inrichting, wel de werkelijke vader van zijn zoon was. Er was een vermoeden wie de werkelijke vader was. Door het Y-chromosoom DNA te onderzoeken van Gilles en een mannelijke afstamming van de vermoedelijke vader werd het vermoeden (met grote zekerheid) bevestigd. Fred en Ferry Sieders vertelden dat het op soortgelijke wijze gelukt is twee takken Sieders aan elkaar te verbinden in samenwerking met de Katholieke Universiteit te Leuven.

Mitochondriaal DNA

Het onderzoeken van mitochondriaal DNA is tijdens het symposium niet verder aan de orde geweest. In het NRC stond op 3 april het artikel "Meer dan 100 jaar oud? Dat is te danken aan de moeder".

Leidse wetenschappers vermoeden dat de genen voor een lange levensduur zitten in het mitochondriaal DNA. Het lijkt logisch dat een lang leven in de mitochondriën besloten ligt omdat ze een heel belangrijk deel van de stofwisseling regelen.

Symposium

DHV had voor ogen een symposium te organiseren dat het hele traject van theorie tot praktijk zou beslaan. Daarmee begon een zoektocht naar deskundige sprekers die de symposiumbezoekers een leerzaam en boeiend verhaal konden vertellen. En dat is gelukt. Er was een hoge opkomst van bezoekers, ruim veertig procent kwam van buiten de provincies Drenthe, Groningen en Friesland. Er waren vele bezoekers uit Amsterdam, Noord-Holland, Overijssel, Brabant, Gelderland, Utrecht, enzovoorts. Het onderwerp heeft een brede belangstelling in Nederland.

Het Drents Genealogisch Jaarboek zal vóór de zomer van 2018 verschijnen en is volledig gewijd aan het onderwerp genetische genealogie.

Het raadsel van de naam (van) Streun

Anne van Streun, Ureterp (avstreun@euronet.nl)

Aukje Dijkstra - van Streun, Beetsterzwaag

Onze familie van Streun

Alle personen met de achternaam "van Streun" stammen, voor zover nu bekend, af van ene Roeleff Janssen van Streun, overleden op 24 september 1732 in Delfzijl. Hij huwde met Marrichjen Jansen Hovinck (20-09-1691 Delfzijl, 7 kinderen geboren) en daarna met Elsje Jacobs (29-04-1707 Delfzijl, 8 kinderen geboren).

De volgende generaties blijven ook die achternaam gebruiken hoewel hier en daar in de akten dat "van" is weggelaten. Via de zoon Jan Roelofs (getrouwd met Aaltien Harms), de kleinzoon

Harm Jans (getrouwd met Mettjen Jans), de achterkleinzoon Roelf (getrouwd met Dijdje Tobias Wedde) komen we bij de twee achterachterkleinzonen Tewes Roelf van Streun (1803-1868, gehuwd met Johanna Jans van Dalen) en Tobias Roelfs van Streun (1795-1830, gehuwd met Maike Tjarks van Leer). Via deze twee broers is in de mannelijke lijn de naam "van Streun" doorgegeven. Alle andere lijnen zijn dan, aan de mannelijke kant, uitgestorven.

Goud- en zilversmeden

Van de genoemde zoon Jan Roelofs is in 2015 nog een zilveren theepot geveild. Zie de afbeelding. Een deel van de familie was later in de 18^e eeuw lid van het gilde van goud- en zilversmeden in de stad Groningen.

A Dutch silver teapot and cover

ONLY STRUCK WITH MAKER'S MARK OF JAN ROELFS VAN STREUN I, WINSCHOTEN, CIRCA 1730

Price realised
EUR 1,375

Estimate
EUR 1,000 - EUR 1,500

Delfzijl

De familie "van Streun" heeft sterke roots in Delfzijl. Zo heeft de genoemde Tewes Roelfs van Streun in 1858 het geschiedenisboekje "Een kleine kroniek van Delfzijl" geschreven met een zeer gedetailleerd verslag van de belegering van Delfzijl door de Kozakken, omdat de Franse commandant niet van opgeven wist, terwijl Napoleon al in ballingschap op Elba zat! In het gemeentehuis hangt een schilderij van zijn hand, dat de intocht van de kozakken verbeeldt. Op het Loodsenmonument aan de haven ter herdenking van verdronken zeeloodsen staat ook de naam van de loods "Tobias van Streun". In Delfzijl is de naam "van Streun" sterk verbonden met de coastervaart.

Waar komt die naam ineens vandaan?

Maar waar komt zo plotseling die achternaam "van Streun" vandaan? En wat is de relatie met de oorsprong van de eveneens Groninger familie "Streun", zonder van? We zoeken eerst verder rond 1700 en daar blijken bijna tegelijkertijd meerdere personen zich "Streun" of "van Streun" te noemen.

1. Roeleff Jansen van Streun

In het huwelijkscontract van onze voorvader met Marrichjen Hovinghs (RA V dd Fol 393 - 16 juni 1691) worden als zijn ouders Claas Frerix en Teelcke Leenders genoemd. Uit de OSB Leer blijkt dat dit echtpaar in Leer is getrouwd op 16 januari 1676 en in Leer drie kinderen heeft gekregen. Verder wordt daarin vermeld dat Teelcke eerder is getrouwd met Jan Rolefs (later Jan Roelffs) en uit dat huwelijk is o.a. in juli 1664 zoon Rolef voortgekomen. (Dank aan de

redactie voor dit spoor in Oost-Friesland!) Het vermoeden is nu dat deze Rolef later naar Winschoten is verhuisd en daar de achternaam "van Streun" heeft aangenomen.

2. Andere personen "van Streun" of "Streun"

In Delfzijl trouwt op 9 december 1692 Hermen Roelfs Streun met Annichjen Bikker en in de doopakten van enkele kinderen heet de vader dan weer Harm Roelfs, Harm R. van Streun en Harm Roelfs Streun. In Veendam trouwt op 8 augustus 1723 een Harmen Roelfs van Streun met Jantjen Arends. Dezelfde?
Meer is over hem niet bekend.

In Veendam trouwt in de maand mei 1725 Roelf Harmens met Elisabeth Weeckes (ook Lijsbet Wekes). Zij krijgen 10 kinderen. Op 29 december 1730 wordt hun vierde kind geboren en hij krijgt de naam Weke Roelfs Streun (bij de geboorte of later). Zijn nageslacht blijft de achternaam "Streun" aannemen. Waar komt die naam "Streun" vandaan? Niet van zijn vader Roelf Harms (gedoopt op 18-04-1706) en niet van zijn grootouders Harm Jans en Wendelke Harms.

In Utrecht trouwt Hermannes Streun op 17-06-1716 met Maria Wensgrade. Het is niet duidelijk waar deze Hermannes vandaan komt.

Het Duitse stadje Ströhen

Enkele zoekers in de familie suggereren dat voor 1700 enkele familieleden uit Noord-Duitsland kwamen en wellicht uit het plaatsje Ströhen bij Hannover. Vandaar de naam "van Streun". Natuurlijk heten ze daar dan niet "van Streun" maar hoe dan wel? Ook in Noord-Duitsland komen de namen Jans, Harms e.d. in die tijd heel veel voor.

Op de website van die streek wordt een uitleg gegeven van de naam "Ströhen":

"Daher rührt auch der Name Ströhen = Strout, Strudden heiszt Sumpflandschaft met Baumbestand." Het geeft ons nog geen inzicht in het opduiken van de naam "Streun" en/of "van Streun" omstreeks 1700 in het Groningerland.

Verder zoeken

Het is duidelijk dat we verder moeten zoeken in bronnen zoals het DTB van Leer. In het genoemde OSB Leer duikt ook de naam Lübbert von Ströhen op, wat uitnodigt daar eens verder naar te kijken. Het blijft voorlopig nog een raadsel waarom in "verschillende" families ongeveer in dezelfde periode mannen de achternaam "Streun" of "van Streun" aannemen. Wie weet, kan een lezer van dit blad ons verder helpen?

Drie grafzerken in de Marktpleinkerk van Winschoten

Peter Wijkens, De Bilt (pwijkens@kpnplanet.nl)

Met een voorgeslacht dat grotendeels bestaat uit arbeiders en dagloners is het een verrassing om in de waaier van voorouders een notabele tak te ontwaren. Deze notabele tak "Mesting(h)" is beschreven in Het Nederlands Patriciaat¹. Een bijkomend voordeel is dat over vooraanstaande personen meestal meer te vinden is in de archieven. De kern van mijn artikel wordt gevormd door een drietal personen, **Sipko de Jonge**, zijn vrouw **Kenna Fopkens** en hun

schoonzoons **Jan Derks Mestingh**, die begraven zijn/waren in de Marktpliekerk in Winschoten en van wie zich in de wand van de kerk hun grafzerken bevinden. Deze grafzerken zijn bij de renovatie in 1905-1907 van het eind 13e eeuwse romano-gotische kerkgebouw uit de vloer gehaald en langs de muren geplaatst. Wat er met hun stoffelijke resten is gebeurd is mij niet bekend. Zo'n welgestelde voorouderlijke tak voedt ook de nieuwsgierigheid over de vraag of er iets terug te vinden is over de maatschappelijke achteruitgang van deze voorouders in de 18^e eeuw.

Jan Derks Mesting(h) trouwde in 1714 met de eveneens uit een notabele familie afkomstige Geertruda de Jonge. Omdat de voorouders van Jan Mestingh al zijn beschreven begin ik mijn zoektocht met de voorouders van zijn vrouw Geertruda, te beginnen met haar oudst bekende voorouders.

I **Fopko Oomkens**, van beroep brouwer, trouwde op 20 mei 1655 in Winschoten met **Kenne Alberts** (Jarfkes) weduwe van Jarfco Jans. In het jaar daarvoor waren de communicanten Phopco Oomkens en Kenne Jarfkes al lidmaat geworden van de kerk. Er is een huwelijkscontract d.d. 26 april 1655 opgemaakt². Hieruit blijkt dat Fopko wees was, de aanwezige familieleden waren o.a. zijn broer en sibbevoogd Aijse en zijn oom en principale vormond Mammo Tijarx. De getuigen van Kenne waren geen familie van haar en kwamen uit hooggeleerde en weledelgeleerde kringen. Er is een huwelijkscontract van haar eerdere huwelijk met Jarffco Jans d.d. 18-11-1643, haar vader **Albert Sickens** was toen nog in leven.

Fopko en Kenne kregen drie kinderen: Gedoopt: 1. Oomke Aises, (27-8-1656); 2. **Sicke**, (20-11-1657, zie II). 3. Ailke, (24-2-1661). Alle kinderen werden geboren en gedoopt in Winschoten.

II **Sicke Fopkens** werd op 20-11-1657 in Winschoten gedoopt. In december 1676 werd hij als lidmaat ingeschreven in Groningen. Hij woonde in de Heer-str. Op 2-6-1678 keerde hij terug als lidmaat in Winschoten met attestatie uit Groningen. Op 12-1-1679 gingen **Sicco Fopkens** (21 jr, wedman / gerechtsdienaar te Winschoten) en **Geertruda Hindricks** uit d'Eexta in Winschoten in ondertrouw en trouwden op 2-2-1679. Op 8-1-1679 werd een huwelijkscontract³ opgemaakt. Vermelde familieleden waren aan bruidegoms zijde zijn volle zuster Aijlke, Otto ter Ham, schulte te Sappemeer en zwager en een halfzuster Sipke Fopkens en aan bruids zijde alleen voogden en neven en nichten. Geertruda was wees. Haar geboortedatum en haar ouders heb ik niet kunnen vinden. Op 7-5-1679 werd een akte³ opgemaakt waarin haar voogden en boekhouder werden ontheven en bedankt voor het beheer van haar goederen "*soo als Geertruda Hendriks van haere grootmoeder Tiauw Coens sijn aengeerft, rentenbrieven, quitancien, voormonders boek, linwaet, silverwerk, en andere cleijnodien*". Op 5-12-1679 werd Geertruda als lidmaat ingeschreven in Winschoten.

Ze kregen in Winschoten samen 6 kinderen. Gedoopt: 1. **Kenna** (15-2-1680, zie III); 2. Uuncke of Una (5-6-1682); 3. Fopko (8-2-1684); 4. Tiouwe (31-1-1686); 5. Hindrick (1-1-1688) en 6. Sypke (17-8-1690). In 1698 vertrokken Sicco en Geertruida naar Groningen en werden alhier als lidmaten afkomstig uit de Midwolder Hamrick in december 1698 ingeschreven. Ze woonden eerst aan het Schuitendiep en later Achter de Muur tussen Ebbingestraat en Boteringestraat. Zij kregen hier nog 3 kinderen. Gedoopt: 7. Hindrica, (12-9-1699); 8. Hindrica, (23-11-1702) en 9. Hindrik, (28-5-1705).

Gedurende de 17e eeuw en begin 18e eeuw vonden de verveningen en ontginningen plaats van de stadsgronden rond Hoogezand en Sappemeer. De veenderij duurde tot ca. 1750, toen was de veenkolonie veranderd in een landbouwkolonie. Door vermogende lieden werd druk gehandeld in veen, grond en behuizingen. Zeer vermogende lieden vestigden hier hun buitenplaatsen. "*Sicko Fockens, brouwer en burger te Groningen, en Geertrit Hindricks (ehel.) verkoopt aan Goosen Jacobs en Teelke Harmens (ehel.) te Sappemeer een huis en schuur met de overdracht van een plaats te Sappemeer. Prijs 1050 car. gld*"⁴. In de jaren 1693-1695 geeft Sicco Fopkes als sibbevoogd over wijlen schulte Otto ter Ham's nagelaten kinderen toestemming tot de verkoop van een aantal bezittingen⁵. Sicko overleed vóór augustus 1705. In het Protocol van Sappemeer zijn nog de volgende transacties te vinden: "*Doctor Fopko ter Ham verkoopt in 1705 aan Geertruida Hindricks, weduwe van Sicko Fopkens, een behuizing zoals wordt bewoond door Eppo Sybrants met de overdracht van een kamp land en tuin te Sappemeer, zoals geërfd van zijn ouders. Prijs 850 car. gls. Getuigen Andries Kroon en Tonnis Hindricks*"⁶. "*Geertruida Hindricks, weduwe van Sicke Fopkens, transporteert in 1713 aan brouwer Gerhardus Rippens en Engelina Speerhorn, haar recht van gereserveerde eigendom van een huis als mede de overdracht van het land er bij behorende, zoals was getransporteerd aan Gijsbert Sijrts en Rijckijn Luickens*"⁷.

III **Kenna Fopkens (Sickens)** werd op 15-2-1680 gedoopt te Winschoten. Zij (17 jr, uit de Midwolder Hamrick) ging op 19-9-1697 in ondertrouw met **Sipke de Jonge** (ca. 24 jr) van Winschoten. In de Kantlijn staat bij haar "*den 16 oct: attest*".

Sipke (Sipko) de Jonge werd omstreeks 1673 geboren. Zijn afkomst en herkomst blijft in nevelen gehuld. Vreemd voor een notabel persoon met een familiewapen. Het eerste

levensteken van hem is zijn kerkelijke inschrijving in Winschoten den 7 juni 1696: "Sipko de Jonge vant Hoogezant". Een inschrijving van hem in Hoogezand heb ik niet kunnen vinden. Er is geen huwelijkscontract. In het huwelijkscontract van één van zijn dochters in 1713 komt geen enkel ander familielid van zijn kant voor. Het spoor loopt hier dood. Zij kregen samen 12 kinderen: Gedoopt: Aucktien (25-11-1698); **Geertruda** (19-4-1700); Frouwijna (23-4-1702); Siverdina (3-2-1704); Jacobus (26-3-1706); Siwerdina (2-9-1708); Aijlke (10-11-1709); Una (19-12-1710); Siverdina (6-3-1712); Una (15-12-1713); Una (26-2-1717) en Sikke (15-3-1720). Bij de eerste twee kinderen wordt als patroniem van de moeder "Sickens" vermeld en bij de latere kinderen "Fopkens" of "Fokkens". In de geboorteakte van het eerste kind wordt bij de vader vermeld "chirurgus" en vanaf het vierde kind (1704) "wedman".

In het Oudrechterlijk Archief is nog de volgende informatie over Sipko te vinden: De wedman Sipko de Jonge stelt zich borg voor de levering van een verkocht stuk land, en wel voor de eerste termijn van 605 car gld., zoals dit door Boele Doedens en zijn echtgenote Wisske Ajolkes, wonende te Pekela, is aangekocht van wijlen Sipko Fockens volgens verzegeling van 14 mei 1705 opgemaakt te Groningen⁸.

Sipko de Jonge overleed op 15-11-1728 ca. 55 jr. oud, Kenna Fopkens overleed op haar 65ste op 2-3-1745.

In de Marktpliekerk in Winschoten zijn van beide echtelieden grafzerken bewaard gebleven.

Het opschrift op zijn grafzerk luidt:

"ANNO 1728 DEN 15 NOVEMBER IS DE
KERKVOOGT *SIPKO D JONGE* IN SYN LEVEN
CHIRURGUS EN *WEDMAN* IN WINSCHOTEN IN
EEN OUDERDOM VAN OMTRENT VYF EN VYFTIG
JAAREN IN DEN HEERE ONTSLAPEN
VERWAGTENDE EEN ZALIGE OPSTANDINGE IN
IESUM CHRISTUM".

*"D Jong dien waarden Tempelvoogt
Wiens Geest nu beter deel beoogt
Die Leijd ter neer geveld en Rust
Dien noijt besweek in ijver Lust
Tot best vant huis en Winschoots Kerk
Rust hier nu onder dese Serk"*

Het familiewapen bevat in het linker veld een hart met er doorheen twee diagonale neerwaarts gerichte pijlen, boven het hart is een oog afgebeeld. In het rechter veld is een boom afgebeeld met een naar beneden toe uitlopende stam, in de boom zit een vogel.

Het opschrift op haar grafzerk luidt:
 "ANNO 1745 DEN 2 MEERT IS IN DEN
 OUDERDOM VAN 65 IAREN EN 4 DAGEN
 OVERLEDEN DE DEUGTZAME *KENNA FOPKENS*.
 WEDUWE WIJLEN DE KERKVOOGT *SIPKO DE*
JONGE. VERWAGTENDE MET ALLE GELOVIGEN
 EEN ZALIGE OPSTANDINGE ALLEEN DOOR JESUM
 CHRISTUM".

*"De Jong had in sijn tijt t bestier van dese kerk
 Sijn echtgenoot rust hijr beneden dese Serk
 JEHOVA Godt gun na sijn bepaelde raat
 Te seggen HEER siet ons en het gegeven Zaat"*

Het familiewapen bevat in het linker veld een hart met er doorheen twee diagonale neerwaarts gerichte pijlen, boven het hart is een oog afgebeeld. In het rechter veld is een boom afgebeeld met een naar beneden toe uitlopende stam, in de boom zit een vogel.

Geertruda de Jonge (13 jr) en **Jan Derks Mesting** (24 jr), koopman, beiden van Winschoten gingen op 8-4-1714 alhier in ondertrouw en trouwden op 6 mei. In het huwelijkscontract van 5-4-1714⁹ duiken geen onbekende familieleden op. De heren werden allen met "monseigneur" aangeduid.

IV Jan Derks Mesting werd gedoopt op 31-5-1689 in Winschoten als zoon van Derck Harmens en Tryntjen Jaspers. Zijn vader was graan- en boterhandelaar en afkomstig uit Duitsland, waarschijnlijk bisdom Osnabrück.

Geertruda en Jan kregen 10 kinderen: Behalve 6 jong overledenen werden gedoopt: 1.

Trijntien (5-8-1725, zie **V**); 2. **Derk** (12-11-1734); 3. **Johannes** (6-10-1737) en 4. **Kenna** (29-11-1739). Het beroep van Jan was koopman, ijzer- en houthandelaar. In de geboorteakte van een kind in 1731 wordt vermeld dat hij kerkvoogd is. Jan is begraven op 14-3-1749, 60 jaar oud.

Na het overlijden van haar man moest Geertruda veel zaken regelen getuige onderstaande advertenties uit de Opregte Groninger Courant:

d.d. 25-3-1749: *"De Wed. Mestingh tot Winschooten, praesenteert vry uyt de Hand of by Strykgeld te Verhuuren, Haar Wel ter-Neringstaande Tichelwerk alles wel voorsien met Bouwen, Brandhuys, benevens een stuk Groen Kley-Land daar by gelegen, groot plus minus 10 Deymatten met dezelfs gerechtigheeden. Jemand geneegen zynde, gelieve zig te vervoegen te Winschooten op Woensdag 9 April 1749. ten Huyze van Jochem Rieneman, Herbergier tot Winschooten. Jemand geneegen zynde, dit vry uyt de Hand te Huure, gelieve voor de dag van Verhuuringe, zig by Bovengenoemde Weduwe te adresseeren. Nog*

praesenteert genoemde Wed. te Verhuuren, eenige stukken goed Kley-Land, alles geleegeen tot Winschooten".

d.d. 2-5-1749: "De Wed. Wijlen de kerkvoogd J. Mestingh tot Winschoot, is gezind met Consent van 't Edel Gerigte by Uytmyninge te laten verkopen, eenige honderd Duyzende Baksteen en drielingen, alles tot een Civyle prys. Jemants gading zynde, gelieve te koomen aanstaande Donderdag zynde den 8 May 1749, tot Winschooten en mynen zyn geryf".

d.d. 29-3-1754: "By de Wed. Mestingh tot Winschoot is te koop, een Brouwers Keetel groot 20 à 21 Ton, 2 Kuypen, Vaaten en verder Brouwers Gereedschap. Wiens gading het is kan zig by haar adresseeren".

Geertruda overleed op 11-6-1761 in de leeftijd van 61 jr.

Het opschrift op zijn grafzerk luidt:

"Hier rust de Eerzame **IAN MESTING** Coopman en Kerkvoogt geweest tot Winschoot Gestorven den 8sten Meert 1749 Out in het 60tigste Jaar"

"Mensch levensdraat bepaalt

T is blijck daar van in desen

MESTINGS Lichaam rust hijr

T most dagh zijn afgesneden

Dien T vergaan in Tijt

Trouw Sorger in zijn Werk

Ten Hoeder van Godes Kerk

Rust onder desen Zerk"

Het familiewapen: In zilver drie groene bomen naast elkaar op groene grond, vergezeld van de omgewende voorste helft van een rood springend hert van de stam van de linker boom uitgaande.

Helmteken: een uitkomend rood hert. Dekkleden: zilver en rood. N.B. Dit wapen, zonder aanduiding van kleuren en zonder helmteken, komt voor

gecombineerd met het wapen De Jonge in de kerk te Winschoten op de grafzerk van Jan Mesting.

V Trientie Mesting (22 jr) van Winschoten trouwde op 5-5-1748 met **Hans Homfeld** van Emden (D). Hans was de zoon van Harmen Theessen Brasz en Engel Homfeld. Er kwamen in het duitse Reiderland en Oost Friesland meerdere takken Homfelds voor. Die van Hans stamde uit Ditzum (D)¹⁰. Na de huwelijksvoltrekking vertrok Trientie met attestatie naar Emden. Hier werden hun 6 kinderen geboren. Gedoopt: 1. Johannes (30-3-1749); 2. Engelina (19-12-1750); 3. **Hermannus** (9-5-1754, zie VI); 4. Geertruida (4-3-1756); 5. Hans Theessen (2-10-1757) en Engelina (4-10-1759). Waarschijnlijk zijn ze later in Winschoten gaan wonen. Ik heb hier geen dopen gevonden maar wel twee begrafenissen van hun kinderen, op 30-12-1776 en op 3-7-1786.

In 1756 verkochten ze een woning in Winschoten getuige een advertentie in de Opregte Groninger Courant d.d. 2-1-1756: "De Coopman Hans Homfelt en deszelfs Huysvrouw, praesenteeren by maniere van Palm Slag aan de meest biedende te Verkopen, om op Imo May 1756 aan te vaaren, haare Behuyzinge met de Tuyn daar agter, doende Jaarlijks aan

de oude Pastorie te Winschoot 2 gulden 5 stuyver grondpajt, staande en geleegeen aan het Trekdiep naast de Oude Pastorie te Winschooten, voorzien met verscheyden Commoditeyten en zeer bekwaam tot allerhande Neeringe. Deeze Verkopinge zal voor de eerstemaal geschieden op Maandag den 5 January eerstkomende en de tweede en laastemaal op Maandag den 12 January daar aanvolgende, ten Huyze van Monsr. Meynardus Vinckers te Winschoten, alwaar de Conditien 3 daagen voor de Verkopinge geleezen kunnen worden".

Het lijkt er op dat het in de periode hierna met de familie Homfeld bergafwaarts is gegaan. Het was gebruikelijk dat bij een begrafenis een collecte voor de diaconie werd gehouden. De opbrengst van deze collecte was een afspiegeling van de welstand van het aanwezige gezelschap. Bij de begrafenis van een dochter in 1776 werd nog f 9=17=4 opgehaald, in 1786 bedroeg de opbrengst slechts f 1=10=1. In 1776 werd de vader nog vermeld als "Monsr Homvelt", in 1786 was het "H. Homvelt". Naar de redenen van deze teloorgang kunnen we slechts gissen maar de tweede helft van de 18e eeuw was een periode van economische teruggang in Nederland.

Trientje Mesting, weduwe van H. Homfelt werd op 18-2-1807 (81 jr) in Winschoten begraven.

VI Hermannus Homfelt (28 jr) en **Annechijn Harms (de Jonge)**, 26 jr) hadden hun eerste proclamatie op 1-6-1783 en trouwden op 8-7-1783 in Nieuwe Pekela. Annechijn was de dochter van Harm Harms en Hindrikje Claassens en werd geboren op 14-11-1756 te Nieuwe Pekela. Zij kregen samen 6 kinderen. Gedoopt: 1. Harm (14-12-1783); 2. Trientje (22-1-1786); 3. Engelina (20-4-1788); 4. Engelina (17-7-1791); 5. Hindrikje (18-1-1795) en **Hans** (31-8-1800, zie **VII**). Annechijn overleed op 3-6-1838 te Nieuwe Pekela, zij werd 81 jr oud. Hermannus overleed in diezelfde plaats op 3-3-1841, hij werd 86 jr oud. In zijn overlijdensakte staat als beroep vermeld landbouwer.

VII Hans Homfeld (39 jr) trouwde op 7-3-1840 in Nieuwe Pekela met **Elsien Alberts Docter** (29 jr). Elsie was de dochter van Albert Geerts Docter en Jantjen Davids en werd op 22-9-1810 geboren te Wildervank. Zij kregen samen 2 kinderen. Geboren: 1. **Annechien** (16-10-1843, zie **VIII**) en Albert (21-6-1847). Hans overleed op 19-2-1861 op 60 jarige leeftijd, zijn beroep was arbeider. Elsie overleed op 31-12-1882, 72 jaar oud. Beiden werden begraven te Nieuwe Pekela.

VIII Overgrootmoeder Annechien Homfeld (22 jr) trouwde op 19-4-1866 te Nieuwe Pekela met overgrootvader **Hindrik Wijkens** (24 jr), zoon van Christiaan Hindriks Wijkens en Hinderika Abrahams Westers en geboren op 30-9-1841 te Oude Pekela.

Noten:

- 1- Het Nederlands Patriciaat (Blauwe boekje) 1950, 36e jrg, pag. 218-223.
- 2- Groninger Archieven, toegang 731, inv.nr. 7381.
- 3- Groninger Archieven, toegang 731, inv.nr. 7220.
- 4- S.H. Abels, Protocol van Sappemeer: pag. 35. fol. 114 19 juni 1699-14 mrt. 1700.
- 5- S.H. Abels, Protocol van Sappemeer: pag. 14 fol. 43 en pag. 41 fol. 135v.

- 6- S.H. Abels, Protocol van Sappemeer: pag. 54 fol. 181v, d.d. 12-8-1705, ingeschreven in register Groningen d.d. 16-12-1706.
- 7- S.H. Abels, Protocol van Sappemeer: pag. 84 fol. 8, d.d. 5-5-1713, ingeschreven in register Groningen d.d. 17-12 1715.
- 8- Groninger Archieven, toegang 731, inv.nrs. 7376-7390.
- 9- Groninger Archieven, toegang 731, inv.nr. 7392.
- 10- Quellen und Forschungen zur Ostfriesische Familiën- und Wappenkunde. Heft 3/1955 Die Reiderländer Homfelts von Pastor Gerriet Scherz aus Grimersum.

Naamlijsten XLIX

Petronella J.C. Elema, Groningen

Molenaars stad Groningen 1780

De gesamentlijke molenaars alhier in Groningen leenden op 29 april 1780 van monsr. Jannes Reijziger de Oude f 1000 à 4%.¹

Het betreft hier de volgende molenaars (tussen vierkante haken hun – getranscribeerde – handtekening):

Joris Verwerda	[Joras Ferwerda]
Jannes Weggerman	[Jannes Wegeman]
Jan Sjoerts	[“Jan Sjourts” zet een kruisje]
Geert Schierbeek	[Geert Schirbeek]
Jacob Sweers	[Jacob Sweers]
Harmannus Schierbeek	[Harmannus Schyrbeek]
Abel Riewes van der Camp	[Abel R. van d Kamp]
Claas van Dijk	[Claas van Dijk]
Gerrit Arends	[Gerrit Arents]
Wilte Harms	[Wilt Harmens]
Tjeert Sjoerts	[“Tjeert Sjourts” zet een kruisje]
Hindrik Holthuis	[Hind. Wolthuis]
Roelf Mulder	[Roelf R. Mulder]

Tevens ondertekenden twee vrouwen, niet in de akte opgenomen:

Jacoba v Dam (mogelijk was zij de weduwe van de in 1774 overleden Harm van der Veen) Grjeten Hinderks.

Op datum van registratie verklaarde J. Reisiger als erfgenaam van zijn vader J. Reisiger dat hij de vordering cedeerde aan de heer en mr. J. Wichers Inzoon.

Noten:

- 1- GrA, Volle Gerecht van de stad Groningen, Toegang 1534, inv.nr. 4121, RA III x 187, fol. 56vo, 29 april 1780, gereg. 28 april 1787.

COPY *RIGHT!* blijft in beweging!

Afgelopen tijd zijn er nieuwe produkten bij gekomen, die we graag eens onder de aandacht brengen:

Linten printen

We hebben zowel verschillende kleuren lint en we kunnen in verschillende kleuren opdrukken. Er zijn veel toepassingen te bedenken voor een persoonlijk lint:

Tafellint: bijvoorbeeld om het menu op te printen

Servetlint: met de naam van je tafelgast

Cadeaulint: met de namen van de gevers, of juist van de jarige

Sjerpen: de winnaar van het volleybaltoernooi?

Antennelint: bijvoorbeeld bij een bruiloft

Couverteren

Wilt u een mailing verzenden? Wij kunnen het hele traject voor u verzorgen: (gepersonaliseerde) brieven printen, enveloppen printen, brieven erin vouwen, eventueel met een antwoordenvolp, en het geheel per post verzenden.

Snijplotten

Na jaren plotten met een kleine snijplotter hebben we nu ook een grotere aangeschaft. Nu kunnen we ook uw hele winkelruit van teksten of logo's voorzien. Of de auto of boot. Wij maken de letters, u plakt het zelf op, zo kunnen we tegen zeer scherpe prijzen leveren.

Ons filiaal aan de Kerklaan is door de week tot 10 uur 's avonds open!

Kijk voor uitgebreide openingstijden op: www.copyright.nl

kerklaan 49-51
groningen
050-5174666

verl. hereweg 45
groningen
050-5275555

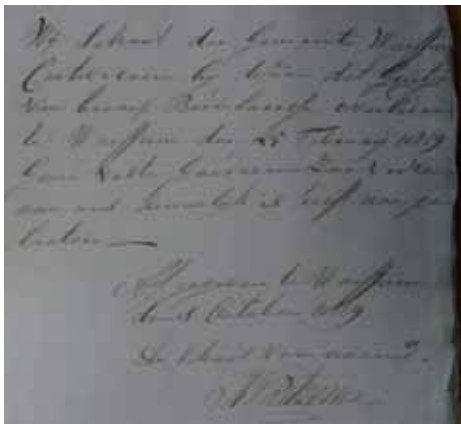
verl. bremenweg 8
groningen
050-3188034

julianaplein 6
roden
050-5016519

Leuker kunnen we het niet maken

Teijo Doornkamp, Peize

Het betalen van belasting op de erfenis van een voorouder is van alle tijden. En het gebrek aan flexibiliteit van de belastingheffer misschien ook wel. Bert Schut kwam in toegang 1891¹ een mooi voorbeeld hiervan tegen. Conform de toenmalige belastingwetgeving deden dochters Hindrikje en Anna Jans, dienstbodes te Den Ham aangifte over de bezittingen van hun moeder Grietje Alders, overleden te Warffum op 25 februari 1819. De nalatenschap was minder dan 300 gulden waard en bevatte geen vaste goederen. De erfgenamen vragen en krijgen dan ook conform artikel 24 sub 4 vrijstelling van successierechten. Het beroep van de overledene zoals vermeld in de aangifte en in de overlijdensakte²: bedelaarster.

Het betreft Margaretha Alberts, geboren te Martenshoek, gedoopt op 6 september 1761 te Hoogezand, overleden te Warffum op 25 februari 1819, schipper, bedelaarster, dochter van Albert Tijmens en Anna Derks, getrouwd op 1 januari 1783 te Hoogezand (hij van Hoogezand, zij van Martenshoek) met Jan Hinderikus, geboren ca. 1755 (doop niet gevonden), overleden op 11 februari 1815 te Groningen, schipper, sjouwer. Zij zijn gescheiden vóór 1815, zijn overlijdensakte vermeldt hem als gescheiden man.

Kinderen:

1. Hinderikus, gedoopt op 4 juli 1784 te Hoogezand.
2. Albert Timens, gedoopt op 10 juni 1786 te Hoogezand.
3. Hinderkje Jans, gedoopt op 28 oktober 1792 te Hoogezand, overleden op 8 mei 1857 te Groningen, getrouwd op 11 mei 1820 te Aduard met Jan Arijns Bos³.
4. Anna Jans Hoekzema, gedoopt op 16 oktober 1796 te Hoogezand, overleden op 28 juli 1848 te Leegkerk, getrouwd op 5 mei 1825 te Aduard met Jan Tonnis Kema.

Noten:

- 1- GrA 1891-3 Successierechten van het kantoor Winsum en Onderdendam, feb-okt 1819.
- 2- Overlijdensakte 1819-3 Warffum, overleden in huis 38 te Warffum, Grietje, 65 jaar oud, bedelaresse, wonend te Groningen.
- 3- De bijlagen van huwelijksakte 1820-3 uit Aduard laten zien dat de ouders van de bruidegom de nederige status van de moeder van de bruid nog niet vergeten waren. Zij weigerden hun toestemming voor het huwelijk, zodat zoon Jan Arijns Bos notarieel moest laten vastleggen dat hij zijn ouders drie maal netjes om toestemming had gevraagd.

Wolter van Bijler en zijn vrouwen¹

Abraham van der Laan, Heiloo (bram.vanderlaan@quicknet.nl)

Voor de inleiding verwijs ik naar GroninGEN januari 2017, jaargang 24 nr. 1.

Uitgangspunt voor dit overzichtje zijn de vermeldingen in Duinkerken over, van BIJLER, Gualtherus, ov. Oldenzijl 2 okt 1690. P. Oldenzijl 1651- ov. Hp. Groningen 21 mei 1653 Anna Alberthoma, ov. Oldenzijl 31 mrt 1662, d.v. ds. Albertus Thomae en Aefjen Teddenhuizen; hp. Groningen 31 okt 1663 Aaltje Remmerts, wed. Laurens Pimperling (x Groningen 5 apr 1635), en van BIJLER, Henricus, geb. Gron., ov. Hoogezand 6 mrt 1706. P. Noorddijk 2 feb. 1662, Hoogezand 1668- ov. Zn. v. Wolter. Hp. Groningen 14 mei 1664 Grietje (Margaretha) Brac. Schoonzn. J. Carolinus.

Hier valt direct al één gegeven op, Henricus van Bijler, met een geschatte geboortedatum van 1635-1640, (hij trouwt in 1664) past dan niet bij de bovengenoemde echtgenotes van Gualtherus van Bijler. Er zou dus nog een huwelijk van (een) Gualtherus moeten zijn. Gualtherus is identiek aan Wolter. En ja, dat huwelijk werd óók nog gevonden! Deze Wolter van Bijler (I) bleek de - gelijknamige - vader van Wolter/Gualterus van Bijler (II.1) te zijn geweest, hij was (zeker) 3x gehuwd en heeft uit twee van zijn huwelijken kinderen gehad.

Kennelijk zijn Ineke Saan en Petronella J.C. Elema ook bezig geweest naar een zoektocht naar het echtpaar Gualterus van Byler en Aeltjen Remmerts, gezien hun opmerking op blz. 29 in hun artikel Pimperling².

Alles bij elkaar genomen deed mij dit besluiten een en ander te onderzoeken.

Genealogie³

- I Wolter van Bijler, overl. voor 30 augustus 1637, otr. 1e 18 september 1602 Gertruid Hubbelinck, overl. voor 27 augustus 1614, otr./tr. 2e Groningen 27 augustus/25 september 1614 Foelke Abels, overl. voor 9 januari 1625, tr. 3e Groningen 9 januari 1625 (voor haar vader Jan Munninck) Kunnetien Munnincks.
Wolter van Bijloren, presentd, ende Gertruidt Hublinge, suster van Marten Hublijnge, daer voer Marten caverdt, is den 18 septembris [1602] dije publicatioen geaccorderth anno 1602. In margine: Martinikerk.
Groningen 27 augustus [1614] Wolter van Bijler weduwnaar van Geertruid Hublingk unde Foelke Abels daer voer de edele olderman Eissinge. In margine: per dominum Bernh. 25 septembris 1614.
Groningen 19 februari 1625⁴ Reijner Eijsing voormond, dr. Andries Winschemius en Andries Jacobs voogden over de minderjarige zoon Abel van Wolter van Bijler bij wijlen vrouw Fokele ter ener zijde, en Wolter van Bijler mede namens zijn vrouw Kunnetien Munnicks ter andere zijde, betreffende de afkoop van de moederlijke nalatenschap. Gecancelleerd verklaard 19 juni 1638 door Jan Munninck.

Groningen 19 februari 1625⁵ Afkoop van Wolter van Bilens kind waarover hopman Reiner Eisinge als voormond.

Veendrich Reiner Eisinge voormond, doctor Andreas Winshemius sibbe en Andreas Jacobs vreemde voogd over Wolter van Bilens minderjarige zoon Abel bij zijn zal. huisvrouw Foeckele verwekt ter ener en Wolter van Bilens cav. voor zijn huisvrouw Cunnetien Munnincks ter anderen, maken een afkoop wegens de zal. moederlijke goederen, de pupil is nu in het 5e jaar oud, hij mag eventueel ook studeren.

1627⁶ - inschrijving gilde: Wolter van Bijler, met 2 kinderen als Abel ende Wolter van Bijler. Dan nogmaals een Abel (is dat dan een zoon van de Abel in 1627? of was de inschrijving in 1627 zonder de zoons gebeurd?).

1644⁷ - inschrijving gilde: Abel van Bijler, gildebroers soon.

Groningen 30 augustus 1637⁸ Reinder Eisinge, provincie mede rekenmeester, Albert Winsemeus en Remmert Luitiens, voormond en voogden over Abel van Bijler, nagelaten minderjarige zoon van wijlen Wolter van Billen bij zijn salige huisvrouw Fookeltien Abels geproceert, ter ener zijde, en Johan Munninck occuperende en caverende voor zijn dochter Cunnechien Munincks nagelaten weduwe van voorgess. Wolter van Billen ter ander zijnde, maken ten overstaan van Tobias Iddekinga mede administrator deser stad weeskamer afkoop van des pupillen vaderlijke goederen volgens inventaris daarvan overgelegd., voorges. weduwe zal aan voormond en voogden uitrijken en betalen ter profijt van pupil Abel van Bilens zijn deel in de vaderlijke goederen, 125 caroli gulden met nog een silveren beker en lepel tesamen 10 ½ loot [etc.] Gecancelleerd verklaart door Jan Munninck op 19 juni 1638.

Groningen 26 oktober 1666⁹ Hopman Jacob Munninge, vrouw Stijntien Munninge wed. Sickens, vr. Trijntien Hendricx wed. Munninge geadsisteerd met haar zoon Jan Munninge en Grietien Broijls, verkopen aan hun resp. zuster en moeije vrouw Cunnetien Munninge wed. Wolter van Bijler hun 4/7 parten of aandelen in seker huis vooran in de Ebbingestraat op de oostzijde, bij de coperse (die mede een gerechte sevende part daerin toecoomt) tegenwoordig bewoond.

Uit het tweede huwelijk:

1 Abel van Bijler, volgt II.1.

Uit het derde huwelijk:

2 Wolter van Bijler, volgt II.2.

3 Henricus van Bijler, volgt II.3.

4 Jantjen van Bijler, lidmaat Groningen (Jantjen van Byler in Guldenstraat) juni 1650. Jantjen zal ook vrijwel zeker tot dit gezin behoren. Zij woonde nl. in de Guldenstraat, en daar woonde Wolter (Gualterus) van Bijler ook (in 1645). Maar verder heb ik niets over haar gevonden.

II.1 Abel van Bijler, geb. ca. 1620, lidmaat Groningen (Abel van Bijlen in Oosterstrate), september 1645, schoolmeester te Sappemeer, overl. voor 15 januari 1679, tr. (huwelijk niet gevonden) Trijntien Cransen.

Zuidbroek 15 januari 1679¹⁰ Trijntien Cranssen, weduwe van mr. Abel van Bijler, te Sappemeer, is schuldig aan Albertus Scherphuijs, pastor te Zuidbroek, en Annetien Doornbusch (ehel.) 50 car.gld. à 5%.

Uit dit huwelijk:

1 mogelijk: Wolter van Bijler, kwartiermeester.

Wolter van Bijler was kwartiermeester van een regiment (Gockinga) op de repartitie van Stad en Lande, hij vroeg in 1681 toestemming om naar Westindie te gaan.

- II.2 Wolter (Gualterus) van Bijler¹¹, lidmaat Groningen (Wolterus à Bijlen studiosus in Guldenstrate) december 1645, predikant¹², overl. Oldenzijl 2 oktober 1690, tr. 1e otr. Groningen 21 mei 1653 Anna Alberthoma, overl. voor 31 oktober 1663, dochter van Albertus Thomae en Afrelia Gerhardi à Feddenhuisen¹³, tr., otr. 2e Groningen 31 oktober 1663 Aeltje Remmerts, wed. Laurens Pimperling¹⁴, dochter van mester Remmert en N.N. Groningen 19 oktober 1663¹⁵ D'e. Hopman Munningh ende d'e. Joannes Beckeringh angeswooren als voogden, geduirende de scheijdinge, over pastor Wolterus van Bijler minderjarige kinder bij vrou Anna Alberthoma.
Groningen 7 juni 1644¹⁶: Gualterus à Bijler, Groninganus, Phil.
Uit het eerste huwelijk (kinderboeken Duinkerken):
- 1 Wolter van Bijler, geb. Oldenzijl 30 april 1654.
 - 2 Albertus van Bijler, geb. Oldenzijl 11 november 1655.
 - 3 Elizabeth van Bijler, geb. Oldenzijl 12 april 1657, otr. Groningen (voor haar pastor Gualterus van Bijler als vader) 30 september 1682 Cornelius Radijs, ged. Groningen 8 januari 1656, zoon van Christoffer Radijs en Ursela Jansen.
Uit dit huwelijk:
 - a Christopher Radijs, ged. Groningen 4 november 1684.
 - b Wolter Radijs, ged. Groningen 28 augustus 1687.
 - 4 Afrelia van Bijler, geb. Oldenzijl 17 oktober 1658, otr./tr. Groningen (voor haar vaendrick Cornelis Radijs als swager) 30 januari/26 februari 1692 Wilhelmus Beckering, afk. van Zuidhorn.
Uit dit huwelijk:
 - a Johannes Beckering, ged. Groningen 4 april 1693.
 - b Anna Beckering, ged. Groningen 15 maart 1694, jong overl.
 - c Anna Beckering, ged. Groningen 6 augustus 1695.
 - 5 Geertruida van Bijler, geb. Oldenzijl 28 oktober 1660, tr. Appingedam 13 mei 1688 Johannes Alberthoma, chirurgijn en apotheker te Delfzijl, geb./ged. Appingedam 18/22 januari 1665, zoon van Engelbertus Alberthoma, predikant¹⁷, en Anna Christophori [Tekelenburg].
N.B. Engelbertus Alberthoma was een zoon van Albertus (Albert) Thomae en Afrelia van Feddenhuisen (Tedenhuisen?), (zie onder II.2).
Het echtpaar Alberthoma-van Bijler is als oom en aangetrouwde moeij aanwezig aan bruidegomszijde bij het huwelijkscontract 17 november 1707 tussen Christoffer Radijs en Gesina Muntinghs.
Groningen 14 juli 1713¹⁸ Vaandrigh Lambertus van Giffen meester silversmit alhier ter stede (als gelastede van de chirurgus Johannes Alberthoma en Geertruda Bijler in Appingedam) verkoopt een graf.
Uit dit huwelijk:
 - a Anna Alberthoma, ged. Delfzijl 7 augustus 1689.
 - b Engelbertus Alberthoma, doop niet gevonden, predikant¹⁹, overl. Marum 21 augustus 1740.
 - c Gualtherus Alberthoma, ged. Appingedam 30 juni 1706.

II.3 Henricus van Bijler, geb. ca. 1634, lidmaat Groningen (Henricus van Bijler studiosus in Ebbingestraet) december 1653, predikant²⁰, overl. Hoogezand 6 maart 1706, otr. Groningen 14 mei 1664 Margareta Braa, ged. (als Grietje) Groningen 25 augustus 1643, dochter van Lucas Hindricks Braa²¹ en Trijntien Jurriens. Groningen 31 januari 1651²² Henricus a Bijler, Groninganus, a 16, phil. Groningen 12 mei 1664²³ Huwelijksvoorwaarden Dominus Henricus à Bijler prediger tot Noordijck en de jongedochter Grietien Brahe. De goederen zullen zijn halff & halff, exempt nochtans des bruidegoms bijbliotheecqs indien de bruid vóór hem quam te overlijden zonder kinderen. Als zij als eerste, of zij tezamen overlijden, zal de bibliotheek als tilbaare goederen worden gerekend, met uitzondering van die manuscripta des bruidegoms die aan zijn zijde verblijven, tezamen met het lijfstoebehoren. Plaatsvervulling wordt toegestaan aan des bruidegoms broeders kinderen, alsmede aan de kinderen van des bruits oomen, Harmen Jurriens Wittenarent en vaandr. Jan Collen, alsmede aan de bruit en desselfs broeders en suster. Bij bruidegoms vooroverlijden zonder kinderen, krijgt de nagelaten weduwe vooruit f 400, omgekeerd f 300. Groningen november 1710²⁴, gecancelleerd vertoond 16 mei 1711 Theodorus van Brunsvelt secret. der Rekenkamer deser provincie en Margareta Tiacomina Emmius e.l. verkopen aan juffrouw Margareta Braa wed. van den eerw. Henricus van Bijler in leven predicant op't Hogezaant, haere behusinge in de Oosterstrate, bij den fiscaal Th. Altingh meijerwijse bewoont, op vrij eigen grond. Zwetten ten N. Sapjesgangh, ten O. de soll. P. Geersema weduwe, ten Z. de erfgenamen van Klinkhamer en Christopher Hebelman, en W. de strate. Prijs f 2350, bij de aanvaarding in één termijn te voldoen. Uit dit huwelijk:

- 1 Agnes van Bijler, geb. Noordijck 25 maart 1666, tr. Hoogezand 14 september 1689 Johannes Carolinus, ged. Amsterdam 21 september 1662 predikant²⁵, overl. Hoogezand 27 juli 1715, zoon van Rutgerus Carolines en Maria Hendricx Stellingwerff. Hieruit nakomelingen met de familienaam Carolinus à (van) Bijler. Groningen 7 mei 1743²⁶, gecancelleerd vertoond 7 november 1744 Juffrouw Agnes van Bijler wed. eerw. heer pastor Johannes Carolinus in leven praedicant op Hoogesand voor haarzelf en als wettige voogdesse van haar overledene dogters Catharina Elisabeth Carolinus kinderen bij wijlen vaandr. A. Kuen, beneffens de heer Henricus Karolinus a Bijler pastor tot Gieten en de advocaat Rutgerus Carolinus a Bijler, maken nae naukeurige examinatie van opgemaakte notulen en blijken met rijpe deliberatie en wel met goedvindinge en ter praesentie van wedersijts advocaten een conventie tot voorkominge van alle quaestien en differenten welke nae het overlijden van de eerste comparante souden kunnen resulteren. Zij heeft overgelegd hetgene sij an de zoons sedert enige jaeren herwaarts hadde opgeschoten en geavanceerd of waarvoor sij haar door borgtogten hadde geëngageerd, alsmede wat sij aan de kinderen pligtig waar, waarover door de heren van het Nedergerigte verscheidene commissien sijn gehouden. De advocaat Rutgerus Carolijn en zijn vrouw hebben tot dusver van zijn moeder ontvangen f 21180, waarbij zijn meegerekend de renten, en waarbij zij de

borgstellingen tot haren laste neemt. De pastor H.C. van Bijler heeft van zijn moeder genoten f 312.10.0. De kinderen Kuen zullen wegens meerdere ontvang dan uitgave vooraf hebben f 327.0.0 om met haare oomen wegens derselver grootmoederlijke goederen egaal te zijn. De beide zoons zullen geen rente behoeven te voldoen over hun schulden; de kinderen Kuen zullen geen costgelden in rekening worden gebracht.

- 2 Catharina van Bijler, ged. Hoogezand 3 mei 1668, vader predikant op Hoogezand.
- 3 Catharina van Bijler, ged. Hoogezand 6 juni 1669.
- 4 Wolter van Bijler, ged. Hoogezand 11 november 1670.
Groningen 2 september 1689²⁷: Woltherus a Byler, Hogesandanus, Phil.
- 5 Geesjen van Bijler, ged. Hoogezand 7 juli 1672, aantekening: van Groningen.
- 6 Katharina van Bijler, ged. Hoogezand 22 oktober 1673.

Niet te plaatsen.

Lidmaten (stad) Groningen: Erasmus Bijler attestatie van Venlo, juni 1636.

Noten:

- 1- Aanvullingen en correcties op Duinkerken, VI.
- 2- Petronella J.C. Elema en Ineke Saan, "Pimperling (Groningen/Appingedam)", *Gruoninga* 55e jaargang (2010), blz. 15-34.
- 3- Met dank aan Petronella J.C. Elema en Ineke Saan te Groningen, Klaas Bijsterveld te Sauwerd en Fred Wiersema te Portland, Maine (VS).
- 4- GrA, RA III x 7, fol. 84vo.
- 5- GrA, RA Toegang 1462, inv. 76.
- 6- GrA, Gildearchieven (toegang 1325), inv.nr. 30, Koopman- en kramergilde.
- 7- GrA, Gildearchieven (toegang 1325), inv.nr. 30, Koopman- en kramergilde.
- 8- GrA, RA III x 17, fol. 71vo.
- 9- GrA, RA III x 48, fol. 43vo.
- 10- GrA, RA Oldambt, (toegang 731), inv. no. 7430.
- 11- J. Ensink, "Academische Rouw", Groningen (2002), blz. 173. Daar wordt Gualterus van Bijler zonder ouders genoemd.
- 12- W. Duinkerken, "Sinds de Reductie in Stad en Lande van Groningen", Bedum (1991).
- 13- J. Ensink, "Academische Rouw", Groningen (2002), blz. 172. Haar ouders zijn (volgens J. Ensink) Gerardus Engelberti à Feddenhuizen en Beatrix de Bye. Duinkerken noemt haar echter Aefjen Teddenhuizen.
- 14- Petronella J.C. Elema en Ineke Saan, "Pimperling (Groningen/Appingedam)", *Gruoninga* 55e jaargang (2010), blz. 15-34. Ook hier wordt Gualterus van Bijler zonder ouders genoemd.
- 15- H.J.E. Hartog, "Voogdijaanstellingen in de stad Groningen 1639-1672", Groningen (1995), blz. 120.
- 16- Album Studiosorum, fol. 49.
- 17- W. Duinkerken, "Sinds de reductie in Stad en Lande van Groningen", (Bedum 1991).
- 18- GrA, RA III x 91, fol. 167vo.
- 19- W. Duinkerken, "Sinds de reductie in Stad en Lande van Groningen", (Bedum 1991).
- 20- Duinkerken noemt zijn vrouw als Margareta Brac en de aanvullende gegevens over haar ouders ontbreken.

- 21- Bra/Braa komt óók voor als Brahe.
- 22- Album Studiosorum, fol. 157.
- 23- GrA, Diverse Families (toegang 601), inv. nr. 12.
- 24- GrA, RA III x 88, fol. 165.
- 25- W. Duinkerken, "Sinds de reductie in Stad en Lande van Groningen", (Bedum 1991). De ouders van Johannes Carolinus worden niet vermeld in Duinkerken. Later hoop ik nog eens in dit tijdschrift op zijn (voor)ouders terug te komen.
- 26- GrA, RA III x 126, fol. 16vo.
- 27- Album Studiosorum, fol. 132.

De weduwe die een dwaalspoor achterliet

Henk Werk, IJmuiden

Kort vóór of kort na de jaarwisseling 1910-1911 kocht Adolf Speelman (Zuidbroek 17 augustus 1883 – Deventer 8 juni 1969) de "Pracht-Carroussel" van Mej. de Wed. Rensema. Wie was deze weduwe, vroeg zijn kleinzoon, voormalig kermisexploitant Adolf (Addie) Speelman zich af.

Nieuwsblad van het Noorden 12 januari 1911

De speurtocht naar de weduwe verliep allesbehalve gladjes. Het krantenarchief van de Koninklijke Bibliotheek (www.delpher.nl) bracht me aanvankelijk niet veel verder. Vóór 1902 slechts twee treffers, o.a. in een verslag van het driejaarlijkse schoolfeest in 1901 in Roderwolde: "De draaimolen van Rensema verhoogde niet weinig de feestvreugde; niet alleen de kleinen, maar ook de groteren profiteerden er van, want zoo iets valt niet alle dagen voor. Een keer in 't jaar, met herfst-Rodermarkt, dat is 't al, en nu een op ons eigen houtje."¹ Na 1902 verhoogde de weduwe K. Rensema de feestvreugde op menige kermis en bij bijzondere

gelegenheden, zoals jubilea en schoolfeesten. Zij reisde per schip vooral in het noorden van Drenthe en in het zuiden van Groningen.

De carrouselhoudster was dus omstreeks 1901 weduwe geworden en de voornaam van haar echtgenoot begon kennelijk met een K. Met die wetenschap struinde ik de gebruikelijke digitale genealogische bronnen af. Tevergeefs! Maar er gloorde hoop. Een breiwerk ontrafelen begint met een los eindje. In dit geval met Assen, waar de weduwe verbleef toen zij vlak voor de jaarwisseling in 1910 twee schepen (respectievelijk 30 en 50 ton) te koop aanbood. Het bevolkingsregister van Assen digitaal doorbladerend bleek de weduwe K. Rensema te verblijven aan boord van een schip gelegen in de (Drentsche) Hoofdvaart². Zij vormde een huishouden met een ongetrouwde zoon uit haar eerste huwelijk, carrouselhouder Meindert Lambertus Jansen (Leens 6 april 1878), kleindochter Catharina Francisca van der Veen (Groningen 9 juni 1896) en kleinzoon Lubbertus Meijer (Leens 22 december 1908). Komende uit Groningen vestigde het éénoudergezin zich op 18 december 1906 in Assen en vertrok op 15 oktober 1915 naar Oude Pekela. Maar wie stond als gezinshoofd vermeld? Catharina Christina Ombach, geboren op 4 december 1841 te Groningen en "carrouselhoudster" van beroep, weduwe van Klaas Rensema. Maar deze zoektocht heeft nog een opvallend staartje. Catharina Christina Ombach was namelijk niet de weduwe van Klaas Rensema maar van Klaas Rinsma, zo bleek na raadpleging van mijn eigen database. Klaas Rinsma overleed op 51-jarige leeftijd te Assen op 22 november 1901, 's morgens om negen uur "aan boord van zijn schip, liggende in de hoofdvaart".

Niet alleen krantenberichten maar zelfs een bevolkingsregister kunnen genealogische spurneuzen op een dwaalspoor brengen. Maar puzzelstukjes zoals dit ervaar ik als 'lekkere hapjes'. Ik hoop de lezers ook.

Genealogie

Catharina Christina Ombach, geb. Groningen 2 december 1841, overl. Groningen 22 april 1931, koopvrouw, carrouselhoudster, dochter van Pietertje Ombach, naaister, koopvrouw.

Klaasje Ombach, een zus van Pietertje Ombach, was getrouwd met Andries Kooren. Hij trouwde de tweede keer Maria Eliesabet van Duijn en werd daarmee de stiefvader van mijn betovergrootmoeder Clara Tuntelaar.

Tr. (1) Groningen 5 maart 1865 Franciscus Jansen, geb. Groningen 18 november 1834, overl. Borsum (Niedersachsen, Oost-Friesland) 1884/1885, koopman, muzikant, werkman, kramer, schipper, kermiskramer, kermisreiziger, in leven orgeldraaier, weduwnaar van Lammechien Kost, zoon van Johanna Jansen, koopvrouw.

Uit dit huwelijk: elf kinderen, waarvan vijf dochters, vijf zonen en een levenloos geboren zoon.

Tr. (2) Winschoten 17 september 1885 Klaas Rinsma, geb. Surhuisterveen (Grietenij Achtkarspelen) 14 juli 1850, overl. Assen 22 november 1901, kermisreiziger, carrouselhouder, niet eerder getrouwd geweest, zoon van Oeble Klazes Rinsma, arbeider, en Sijke Pieters van Dekken, koopvrouw.

Uit dit huwelijk geen nakomelingen.

Noten:

-1- Provinciale Drentsche en Asser courant 27 augustus 1901.

-2- www.alledrenten.nl, BR Assen, periode 1900-1921, deel 11, p. 39 (p. 40 van 309).

Alle@@l digit@@l (54)

Antonia Veldhuis, Veenwouden

Mogelijk heeft u intussen ontdekt dat de Groninger archieven en allegroningers hun websites hebben veranderd. Als u overweg kunt met www.allefriezen.nl dan moet www.allegroningers.nl weinig problemen opleveren. Anders is het een kwestie van wennen en zoekresultaten beperken door een periode aan te geven (tussen jaren) en via rol te kiezen voor vader, moeder, kind of bruid(egom) enz. Verder kunt u bij *registratie* aangeven wat voor soort akte u wilt zien en bron, plaats en gemeente selecteren. In tegenstelling tot Friesland, waar zoeken op Sjoerd ook Sjoerd en andere varianten geeft, werkt dit niet bij allegroningers. Wel kunt u met een sterretje in plaats van een letter werken en zoeken op twee namen. Van Groningen zijn te doorzoeken: Huw. contract, besnijdenisakte, huwelijksakte, trouwakte tot 1811, lidmaten, doopakte, overlijdensakte, vermeldingen in bevolkingsregister, begraafakte, geboorteakte en registratie (memories van successie). In het merendeel van de vermeldingen zult u rechts van de gegevens een afbeelding van een fototoestel zien. Er is dan (aanklikken) een scan van de akte beschikbaar. Bij ontbreken hiervan kunt u die vinden op zoekakten.nl.

Wilt u weten of uw één van uw voorouders in stad Groningen een boedelbeschrijving had (meestal opgemaakt omdat er een volgend huwelijk werd gesloten) dan kunt u die vinden via www.archieven.nl. Tik het woord *betrokkene* in en de eerste treffer geeft *Personen, Groninger Archieven*. Een bestand met bijna een miljoen personen. Aanklikken en de gewenste naam opgeven, gevolgd door het woord *betrokkene*. Geeft u als zoekterm *betrokkene jaartal* (uiteraard hier jaar invullen) op, dan krijgt u alle boedels van dat jaar. Wilt u de weerbare mannen zien, dan dient u dat woord in te typen, eventueel met de door u gezochte naam. Alleen de naam intikken geeft alle vermeldingen.

Archieven	Bibliotheek	Bouwdossiers
3	4	0
Afbeeldingen	Personen	Beeld en geluid
0	13	<small>www.gava.nl</small>
<small>beeldbankgroningen.nl</small>	<small>allegroningers.nl</small>	

Ook de Groninger Archieven (www.groningerarchieven.nl) heeft zijn layout veranderd. Na het invullen van uw zoekterm krijgt u de treffers verdeeld in blokken: Archieven, Bibliotheek, Bouwdossiers, Afbeeldingen, Personen, Beeld en geluid, Kentekens 1906-1950, Popcultuur, Oorlog en verzet, Kranten en Hulp bij onderzoek. Elk met het aantal gevonden items.

Via *onderzoek, digitale bronnen* komt u bij (onder andere) *Beeldbank, Oorlogs- en verzetscentrum Groningen, Groninger Kentekens* (uitgegeven van 1906 tot 1950, u kunt foto's en gegevens insturen/aanvullen) en *Websites waar ook delen van onze collecties te vinden zijn*.

Onder *Onderzoek, Familie* staan de lijsten "RK dopen van de stad Groningen 1640-1811" en "Onbekende vader in de stad Groningen 1640-1811". Het laatste bestand is dopen van

onechte kinderen, waarbij via andere bronnen alsnog de verwekker werd gevonden.

Hulp bij onderzoek geeft (eerste alinea) de mogelijkheid om gratis de Onderzoekgids te downloaden. Archiefstukken waarvan u wilt dat ze bij uw bezoek aan het archief klaarliggen kunt u aanvragen door op het tekenetje rechtsboven te klikken, zie afbeelding. Voorbeeld: u zoekt het Volle Gerecht van stad Groningen. De eerste treffer geeft dit. Aanklikken, gewenst inventarisnummer opzoeken en op het mapje rechtsboven klikken. Er verschijnt dan een formulier waarop u gegevens moet invullen (pasnummer, naam, mailadres en bezoeksdatum). Wilt u meer stukken aanvragen dan klikt u daarop, anders op *Versturen*. Delen van het archief zijn gescand. Welke dat zijn kunt u zien door op de site het woord *scans* in te tikken. U krijgt 190 treffers. Het zijn onder andere: *Acta Consistorii 1594 tot 1639* (kerkenraadhandelingen stad Groningen), boedelinventarissen in het Oldambt, Fiveringo en Westerwolde, Groninger Stadsbestuur (toegang 2100) en Hoge Justitiekamer. Documenten zijn in pdf-formaat of zijn te zien met behulp van het gratis te downloaden programma *djvu*.

Sinds 14 maart zijn op de website 420.000 scans van akten en repertoria van het notarieel archief uit de periode 1811-1861 beschikbaar.

Adresboeken zijn handig om te zien welke mensen bij uw voorouders in de straat woonden. Er zijn van Groningen intussen enkele tientallen digitaal gemaakt en op internet in te zien.

Als u op www.archieven.nl de zoekterm *adresboek groningen* intikt en daarna uit de rechter kolom *Groninger Archieven* selecteert krijgt u een 50 treffers. Door op het kopje *Jaar* te klikken kunt u de volgorde hiervan veranderen. Vanaf het jaar 1880 tot en met 1972 staan hier diverse: *Algemeen adresboek van Groningen, naar officieel opgaven bewerkt, met alfabetische naamlijst* enz. Over latere jaren zijn er adresboeken van openbare instanties en van het bedrijfsleven. Van de boeken met het Acrobat reader tekenetje ervoor zijn na aanklikken scans in te zien, bovenste item van onderstaande illustratie. De andere exemplaren kunt u in het archief of bibliotheek inzien.

19525.1900	Algemeen adresboek van Groningen, naar officieele opgaven bewerkt, benevens alphabetische naamlijst der onderscheidene beroepen en bedrijven, naamwijzer van de hooge collegien, het gemeentebestuur, particuliere instellingen, maatschappijen ... artikelen. - Groningen : J.B. Wolters, 1880-1972, 1900	Joh. J. Kars; K.J. Maris	1900
30459	Adresboek der stad Groningen / naar officieele bronnen bew. door Joh. J. Kars en K.J. Maris. - 1904	Joh. J. Kars; K.J. Maris	1904

De Duitse kunstenaar Gunter Demnig (1947, Berlijn) brengt gedenktekens aan op het trottoir voor de huizen van mensen die door de nazi's verdreven, gedeporteerd, vermoord of tot zelfmoord gedreven zijn. Deze Stolpersteine (letterlijk "struikelstenen") herinneren onder andere aan Joden, Sinti en Roma, politieke gevangenen, homoseksuelen, Jehova's getuigen en euthanasie-slachtoffers.

De kunstenaar noemt ze Stolpersteine omdat je erover struikelt met je hoofd en je hart, en je moet buigen om de tekst te kunnen lezen. Op de stenen zijn, in een messing plaatje, de naam, geboortedatum, deportatiedatum en -plaats en datum van overlijden gestanst. De kleine stenen (10 x 10 cm) werden lange tijd alle door de kunstenaar zelf gemaakt en geplaatst. Genoodzaakt door de stormachtige ontwikkeling van het project laat hij zich tegenwoordig door een bevriende kunstenaar ondersteunen. Een overzicht van de in Nederland geplaatste stenen staat op <https://nl.wikipedia.org/wiki/Stolpersteine> onder *Nederland*, laatste regel (zie: Lijst van Nederlandse gemeenten met Stolpersteine) (stand 3 mei 2018), deze site was ook de bron voor de hierboven geschreven tekst.

Ook Groningen heeft, in de schilderswijk, zijn stenen. Aanvullende biografische informatie over deze slachtoffers is te vinden op www.stolpersteineschilderswijkgroningen.nl. Henk Hartog maakte onderstaande foto van de stenen van Wassenberghstraat nummer 10 in Groningen.

Van Gert Zuidema kreeg ik een mail waarin hij de website www.vijfeeuwenmigratie.nl tipte. Deze website van het CGM (Centrum voor Geschiedenis van Migranten) geeft informatie over onder andere Italiaanse schoorsteenvegers en instrumentmakers in Groningen, Italiaanse en Oldenburgse stucadoors, Duitse handelaren en marskramers en nog veel meer. Genoemde info krijgt u door in het zoekscherm één van bovenstaande beroepen en/of het woord *Groningen* in te tikken.

www.mpaginae.nl (maker Martin Engels) is in 2001 begonnen met zijn website. Een site waarop een paar honderd bronnen te zien zijn, verdeeld over 5 categorieën: *Erasmus*, *Saekma*, *Naamlijsten*, *Collecties* en *Overige*. U hoeft ze niet per site te openen, maar kunt door alle bronnen zoeken via het zoekscherm. Een (groot) deel van de bronnen/lijsten betreft de Provincie Friesland, maar ook voor mensen die geen banden met deze provincie hebben is veel moois te zien.

U kunt met een sterretje, in plaats van een (paar) letter(s), zoeken. Als u voor- en achternaam tussen aanhalingstekens zet dan ziet de zoekmachine dit als één woord. Onder *Collecties* vindt u (links onderaan) Tresoar en HCL. Via deze links zijn resp. scans van Nedergerechten en Oud Archief (o.a. inventarisatieboeken) te zien. Namen en datums ervan zijn te vinden via www.allefriezen.nl, google en het zoekscherm van mpaginae. Een paar andere items van deze site: Atlas Blauw, begraven met de Rode Wezen, bestuurders Emden, Elias huisnamen, Adellijke states, Bodem Gedeputeerde Staten, diverse jaren admiraliteit, tuchthuis, Voogden van de Weeshuizen, Landmeters, Album Amicorum en de begrafenisstoeten van Willem Lodewijk (1620), Ernst Casimir (1633), Willem Frederik (1664) en Maria Louise (1765) enz. enz.

M pagina E

Friesland heeft weer enige bestanden toegevoegd aan www.allefriezen.nl, met dank aan de Freonen fan de Argyven. Dat zijn onder andere de autorisatieboeken van Opsterland, Haskerland en Schoterland, de diaconieboeken van Drachten en Blija/Hogebeintum en diverse akten van het notarieel archief.

Op www.rijksmuseum.nl zoeken op het woord *Groningen* geeft 1752 vermeldingen. Hieronder staan diverse foto's van onbekende personen met als titel "Portret van een onbekende man" c.q. vrouw. Voorkom dat ook uw voorouders op deze site, of elders, anoniem blijven. Schrijf op de achterkant van het portret de naam, jaartal, jaren geboren/overlijden en verdere gegevens. Uiteraard geeft u ook digitale opnamen die gegevens mee.

Heeft u na het zoeken van genoemde websites nog tijd over, lees dan mijn nieuwe rubriek *Vanalles in Gens Nostra*.

Tips, trucs, weetjes, websites enz. Heeft u leuke sites, voor *Vanalles* of voor deze rubriek: mail ze me.

Nieuws van de Archieven

Teijo Doornkamp, Peize, redacteur

Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel. 050-5992000;

www.groningerarchieven.nl

Het betreft een greep uit de (genealogische) werken die zich nieuw bevinden in de bibliotheek van de Groninger Archieven. U kunt deze boeken aanvragen.

31307 Genealogisch overzicht van het Groningse geslacht Blaauw : stam: Slochteren, Kiel-Windeweer en Kropswolde / samenst.: Goffe Frederik Miedema. - Hoogezand : [eigen uitg.], 2014-2015. - 108 p. : ill., krt., portr. ; 31 cm. Titel op voorplat: Genealogisch familieoverzicht van het Groningse geslacht Blaauw : stam: Slochteren, Kiel-Windeweer en Kropswolde 1610-2015 / samenstelling Goffe Frederik Miedema.

31306 Genealogisch overzicht van het oude Groningse geslacht Reinders : stam: Kropswolde / samenst.: Goffe Frederik Miedema. - 2e dr. - Hoogezand : [eigen uitg.], 2016. - 90 p. : ill., portr., krt. ; 31 cm. Titel op voorplat: Genealogisch familieoverzicht van het Groningse geslacht Reinders : stam: Kropswolde ± 1600-2015 / samenstelling G.F. Miedema. - 2015.

31308 Familie Bosch : stam Oostergo : met oorsprong in Leeuwarderadeel en Dongeradeel / Goffe Dirk Miedema, Goffe Frederik Miedema. - 2e dr. - [S.l.] : [eigen uitg.], 2014. - ill., krt., portr. ; 22 cm obl.

31411 De familie Zoutman en de zee / [auteur:] Arda Vosseveld-Dijkhuizen. - [Nuenen] : [eigen uitg.], 2016. - 296 p. : ill., krt. ; 30 cm. Met bronnenopg. in voetnoten.

31412 Berend Jans Jonker, een zeeman uit Veendam / [auteur:] Arda Vosseveld-Dijkhuizen. - [Nuenen] : [eigen uitg.], 2017. - 124 p. : ill., krt. ; 30 cm.

31500 Stamboom van het geslacht Pietens : de afstammelingen : Jan Pieten von Hardingen / [W.E. Pieten]. - [S.l.] : [eigen uitg.], [2017]. - 880 p. : ill., portr. ; 31 cm. Titel op voorplat: Van Pieten tot Pietens.

31507 Weerom naar vrouger / Henk Puister, Bé Puister. - Hoogezand, Steenwijk : [eigen uitg.], 2017. - 126 p. : ill., portr. ; 22 cm. Herinneringen van Wessel Puister (1924-2016) over zijn leven in en rondom zijn geboortedorp Schildwolde, opgetekend door zijn zonen Bé en Henk Puister.

31513 Genealogie Pieter Pieters Roelfsema : een geslacht van kooplieden, fabrikanten en zo meer / Jan Roelfsema. - Groningen : [eigen uitg.], 2017. - [Ongepagin.] : ill. ; 30 cm.

31582 Een veel bewogen leven met m/s Elizabeth : feiten en herinneringen / Henk Vos. - [S.l.] : [eigen uitg.], 2017. - 138 p. : ill. ; 22 cm. Titel ontleend aan het voorplat. - Met lit. opg. - Met genealogische overzichten van de familie Vos.

31625 Kuiper : de geschiedenis van een Groningse familie / door G.F. Spaenij-Kuiper en M.J. Spaenij. - Herz. uitg.. - Utrecht : [eigen uitg.], 2018. - 95 p. : ill., portr. ; 30 cm. Met lit. opg. en reg.

31729 Zes generaties Bolhuis van Middelbert / Jan Roelfsema. - Groningen : [eigen uitg.], 2018. - [Ongepagin.] : ill. ; 30 cm. Met reg.

31840 Jannenga / Janninga : een onderzoek naar nakomelingen met deze familienaam tot in de tiende generatie van Luij Jansen/Luë Jans [geb. ca. 1635] en Claeske Rinnes [geb ca. 1640] / [A. Broekema]. - [Wildervank] : [eigen uitg.], [2018]. - 85 p. : ill., krt., plgr. ; 30 cm.

Geschiedenis Literatuur Architectuur Natuur Duitse boeken voor Duitse prijzen Boeken over Groningen			
BOEKHANDEL GODERT WALTER	Oude Ebbingestraat 53 9712 HC Groningen	050-312 25 23 info@godertwalter.nl www.godertwalter.nl	

Boekenrubriek

Teijo Doornkamp, Peize, redacteur

Ook deze keer weer een aantal boeken die een raakvlak hebben met onze provincie en haar geschiedenis en die ook langs onze hobby de genealogie schuren. Misschien aan uw aandacht ontsnapt, omdat u verder weg woont, kunnen zij u toch nog inspireren en verrijken. De meeste regio boeken verschijnen namelijk in de eigen regio.

Verschenen boeken

De Joodse inwoners van de Pekela's, Westerwolde en Winschoten en omgeving 1656-1811, een volgend boekwerk in de reeks van oud-archivaris Engbert Schut over de joden in Groningen. Uitgave in eigen beheer.

Boerderijen, borgen en buitenplaatsen, steenfabrieken en molens rond Delfzijl is een tweedelige uitgave over diverse gebouwen rondom Delfzijl. Onder redactie van J.E. Emmelkamp hebben diverse bekende genealogen en historici een standaardwerk voor de regio Delfzijl gecreëerd. Uitgegeven door Profiel Bedum. Met bronnen en namenindex. Prijs: 125 euro.

Zuidwending in beeld : hoe Zuidwending veranderde in de 20e eeuw is een fotoboek over Zuidwending, uitgegeven door de Stichting Historie Zuidwending. Prijs: 19,90 euro.

Armoede en armenzorg te Winschoten 1850-1900. Oud-docent van de Winschoter Scholengemeenschap Engel Nijboer beschrijft hoe armenzorg in de 2e helft van de 19e eeuw in Winschoten werd geregeld. Uitgegeven door Synergon Winschoten. Prijs: 7 euro.

Het Jaarboek Loppersum beleefde zijn 4e uitgave met diverse Lopster verhalen. Onder redactie van Wil en Ben Scheltens. Uitgegeven door de Stichting Familiearchief. Prijs: 16,95 euro.

De Protestantse pastorie in Noord-Nederland behandelt vijf eeuwen leven en werken in de pastorie, de ambtswoning van de dominee. Samenstellers Nikolaj Bijleveld en Justin Kroesen schetsen een beeld van historie van de panden en hun bewoners. Prijs: 27,50 euro.

Nijverheid op windkracht: energietransities in Nederland 1500-1900 is niet alleen voor de liefhebbers van molens interessant: ook de liefhebbers van historie kunnen hun hart ophalen met de beschrijving van Herman Kaptein over wat windenergie voor de ontwikkeling van Nederland heeft betekend. Bekroond met de I.J. de Kramer prijs van 2017. Prijs: 39 euro.

Bellingwedde: een rijke historie. Auteurs René Perton, Harm Frits Korvemaker en Edo Edens hebben bij het afscheid van de gemeente Bellingwedde de historie van deze gemeente beschreven. Te koop bij het Museum de Oude Wolden in Bellingwolde. Prijs: 25 euro.

Bestuur van de afdeling Groningen

Voorzitter

G. Zuidema Zilverlaan 30, 9743 RK Groningen

voorzitter@groningen.ngv.nl

050-5776363

Penningmeester, vice-voorzitter en afgevaardigde

H. Boels Stadsweg 47, 9791 KA Ten Boer

penningmeester@groningen.ngv.nl

Secretaris en plaatsvervangende afgevaardigde

E.M. van Koldam P.J. Noël Bakerstraat 86, 9728 WD Groningen

secretaris@groningen.ngv.nl

06-22376299

Bestuursleden

S. Dallinga Iemstukken 75, 9407 KK Assen

06-28846667

T.H. Doornkamp Esweg 18, 9321 BN Peize

050-5034497

Redactie GroninGEN

K. Bijsterveld Burchtweg 7, 9771 BA Sauwerd

redactie@groningen.ngv.nl

050-3061570

T.H. Doornkamp Esweg 18, 9321 BN Peize

050-5034497

Corrector

G. Zuidema Zilverlaan 30, 9743 RK Groningen

050-5776363

Knipseldienst

M. Becker-Jager Frankrijklaan 49, 9501 RN Stadskanaal

knipseldienst@groningen.ngv.nl

Webredactie

G. Zuidema Zilverlaan 30, 9743 RK Groningen

webmaster@groningen.ngv.nl

050-5776363

S. Dallinga Iemstukken 75, 9407 KK Assen

06-28846667

Website NGV afdeling Groningen ontdekkouwverhaal.nl/onze-afdelingen/groningen

Inhoud GroninGEN

juni 2018, nummer 2, jaargang 25

Voorwoord	33
Digitaal toezenden GroninGEN	33
Afdelingsprogramma	34
Bestuur en Beleid	34
Genealogisch Voorstellen	35
Impressie DHV Symposium Genetische Genealogie	38
Het raadsel van de naam (van) Streun	39
Drie grafzerken in de Marktpleinkerker van Winschoten	41
Naamlijsten XLIX	48
Leuker kunnen we het niet maken	50
Wolter van Bijler en zijn vrouwen	51
De weduwe die een dwaalspoor achterliet	56
Alle@ digit@ (54)	58
Nieuws van de Archieven	61
Boekenrubriek	63
Colofon	64